

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: HE 139/2022 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle rakentamislaki ja siihen liittyviksi laeiksi.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä rakentamislaki ja kunnioittavasti toteaa seuraavaa:

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) kokonaisuudistuksen kariuduttua keväällä 2022 valtioneuvosto päätti ympäristöministeriön esityksestä eriyttää voimassa olevan lain rakentamista ja alueiden käyttöä koskevat osiot erillisiksi lainsäädännöikseen. Nyt lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi rakentamislaki. Voimassa olevaa maankäyttö- ja rakennuslakia muutettaisiin kumoamalla rakentamista koskevat luvut ja muuttamalla lain nimeksi alueidenkäyttölaiksi. Samanaikaisesti eduskunnan käsittelyssä on hallituksen esitys rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä sekä muuta alueiden käyttöön ja rakentamiseen vaikuttavaa lainsäädäntöä. Lisäksi eri lakeihin sisältyy asetuksenantovaltuuksia, joiden sisältö ei ole lakien vaikutusten piirissä oleville yrityksille selvä. EK:n näkemyksen mukaan on muodostunut tilanne, jossa alueiden käyttöä ja rakentamista koskevien lainsäädäntömuutosten yhteisvaikutusta eri yrityksiin on erittäin vaikea arvioida.

EK:n ja sen jäsenliittojen keskeisimmät tavoitteet MRL-valmistelussa ovat liittyneet kaavoituksen sujuvoittamiseen, nopeuttamiseen ja joustavoittamiseen siten, että turvataan kuntien elinvoimaisuus ja parannetaan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja mahdollisuuksia. Keskeisimmät lainsäädännön kehittämis ehdotukset ovat koskeneet kaavatasojen vähentämistä, strategisempaa otetta maakuntakaavoituksessa, maanomistajan kaava-aloiteoikeutta sekä oikeutta tehdä kunnalle ehdotuksia kaavasta omassa hankkeessaan. Nämä eivät sisälly nyt eduskunnan käsiteltävänä olevaan ehdotukseen rakentamislaki vaan ovat osa jäljelle jäävää alueidenkäyttölakia, joka täydentynee seuraavalla hallituskaudella.

Rakentamislain osalta EK yhtyy jäsenliittojensa, erityisesti Rakennusteollisuus RT ry:n ja Energiateollisuuden muutosesityksiin koskien rakentamisen vastuusääntelyä ja vähähiilisyyttä, ilmastoselvitystä ja rakennuksen suunnittelu- ja toteutumamallia. EK katsoo, että lakiesityksen palauttaminen valmisteluun voi olla toimiva ratkaisu epäkohtien korjaamiseksi.

Lupajärjestelmää selkeytettäisiin yhdistämällä rakennuslupa ja toimenpidelupa rakentamisluvaksi. Kokonaisuuden kannalta lupamenettelyjen keventäminen jää rakentamislainsäädäntöön varsin kevyeksi. EK tukee mm. Kaupan liiton näkemystä alle 30 m² rakennusten vapauttamista rakentamisluvasta, huomauttaen, että valitettavasti muuten rakentamisluvan kynnys nousee. Rakentamisen sääntelyyn tulisi luvituksen keventämisen lisäksi lisätä muuntojoustavuutta, esimerkkinä käyttötarkoitusten muutosten helpottaminen.

EK tukee Rakennusteollisuuden vaatimusta siitä, että rakentamisen luvituksen byrokratia ei tule kasvaa nykyisestä. EK näkee Rakennusteollisuuden tapaan erittäin ongelmallisena puutteellisen vaikutustenarvioinnin, mikä osaltaan lisää yritysten kykyä ennaltavarautua uuden lainsäädännön tuomiin vaatimuksiin tai olemassa olevien lain tulkintojen muutoksiin.

Lakiesityksen ilmastaselvitystä koskevin osin EK pyytää talousvaliokuntaa ottamaan huomioon erityisesti Energiateollisuus ry:n näkemykset paikallisuudesta, muiden omien toimien vaikutuksesta ja laskennan epätarkkuuksista sekä vaikutuksista energiajärjestelmään. Erityisesti ilmastaselvityksen osalta rakentamislain vaikutustenarviot ovat merkittävän puutteelliset.

EK korostaa, että maankäyttö- ja lupaprosessit ovat investointien edistämiseksi keskeisessä roolissa. Maankäyttölainsäädännön (rakentamista ja maankäyttöä koskevien lainsäädäntöjen kokonaisuus) uudistamisen vaikutus investointien edistämisen sujuvoittamiseksi ja nopeuttamiseksi on mahdollista arvioida vasta, kun alueidenkäyttöä koskeva lakiuudistus etenee.

Kunnioittavasti,

Minna Ojanperä
johtava asiantuntija